

UPLATŇOVANIE PRAVIDIEL A PODMIENOK ŠTÁTNEJ POMOCI POJEM PODNIK

SVHZ – SLUŽBY VŠEOBECNÉHO HOSPODÁRSKEHO ZÁUJMU

Sekcia práva a verejného
obstarávania
MPSVR SR

Prijímatel' pomoci

Podnik

- Pravidlá štátnej pomoci sa vzťahujú na podnik, pričom za podnik sa považuje každý subjekt, ktorý je v rámci svojej činnosti zapojený do hospodárskej činnosti, tzn. že ho možno považovať za podnik v zmysle čl. 107 ods. 1 ZFEÚ.
- Podľa čl. 107 ods. 1 ZFEÚ je podnikom každý subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť bez ohľadu na právne postavenie, spôsob financovania a bez ohľadu na to, či dosahuje zisk.
- Napr. aj neziskové organizácie, neziskové organizácie poskytujúce verejnoprospešné služby, občianske združenia, združenia občanov, nadácie, ktoré vykonávajú hospodársku (ekonomickú) činnosť, alebo realizujú aktivity, ktorých výstupom je hospodárska (ekonomická) činnosť.

OZNÁMENIE KOMISIE o pojme štátna pomoc uvedenom v článku 107 ods. 1 ZFEÚ (2016/C 262/01)

Podnik

Právny základ, princípy

Za podniky sa nepovažujú subjekty výkonu verejných právomocí napr. *armáda alebo polícia, orgány štátnej správy, výkon trestov odňatia slobody, bezpečnosť a riadenie letovej prevádzky a námornej dopravy, výkon samosprávy (matrika, stavebný úrad a pod.)*. Pokiaľ verejný subjekt vykonáva hospodársku činnosť, ktorú možno oddeliť od výkonu verejných právomocí, tento subjekt koná v súvislosti s touto činnosťou ako podnik.

Súdny dvor opakovane definoval podniky ako subjekty vykonávajúce hospodársku činnosť bez ohľadu na ich právne postavenie a spôsob ich financovania. Označenie konkrétneho subjektu za podnik teda plne závisí od povahy jeho činnosti.

Táto všeobecná zásada má tri podstatné dôsledky:

- Po prvé, status subjektu podľa vnútroštátneho práva nerozhoduje. Napríklad subjekt, ktorý je podľa vnútroštátneho práva združením alebo športovým klubom, môže byť v zmysle článku 107 ods. 1 zmluvy pokladaný za podnik. To isté platí aj pre podnik, ktorý je formálne súčasťou verejnej správy. Jediným relevantným kritériom je to, či subjekt vykonáva hospodársku činnosť.
- Po druhé, uplatnenie pravidiel štátnej pomoci nezávisí od toho, či bol subjekt založený s cieľom dosahovať zisk. Aj neziskové subjekty ponúkajú tovar a služby na trhu.
- Po tretie, klasifikácia subjektu ako podniku sa vždy týka konkrétnej činnosti. Subjekt vykonávajúci hospodárske aj nehospodárske činnosti sa pokladá za podnik len v súvislosti s vykonávaním hospodárskej činnosti.

Podnik

Hospodárska činnosť

- **Hospodárskou činnosťou sa rozumie každá činnosť, ktorá spočíva v ponuke tovaru alebo služieb alebo v ponuke tovaru a služieb na trhu.** Za príjemcu štátnej pomoci sa považuje účastník hospodárskej súťaže alebo potenciálny účastník hospodárskej súťaže, ktorý prijíma od štátu pomoc (v akejkoľvek forme).
- Na objasnenie rozdielu medzi hospodárskymi a nehospodárskymi činnosťami Súdny dvor opakovane rozhodol, **že každá činnosť, ktorá spočíva v ponuke tovarov a služieb na trhu, je hospodárskou činnosťou.**
- Samotná skutočnosť, že sa príslušná činnosť považuje za „sociálnu“, nestačí na to, aby sa nemohla považovať za „hospodársku činnosť“ v zmysle judikatúry Súdneho dvora.
- Zároveň však Komisia a Súdny dvor konštatoval, že služby, ktoré majú v porovnaní s inými hospodárskymi činnosťami špecifický charakter, môžu byť aj **službami všeobecného hospodárskeho záujmu (SVHZ).**

Služby všeobecného hospodárskeho záujmu

SVHZ

Samotná skutočnosť, že sa príslušná činnosť považuje za „sociálnu“, nestačí na to, aby sa nepovažovala za „hospodársku činnosť“ (ESD: C-180/98 až C-184/98, C-218/00 a C-355/00)

- Komisia vysvetľuje, že SVHZ sú hospodárske činnosti, ktorých výsledkom je všeobecný verejný prospech a **ktoré by sa na trhu nevyskytovali bez verejnej intervencie/ intervencie štátu**, alebo by boli poskytnuté za iných podmienok, pokiaľ ide o kvalitu, bezpečnosť, dostupnosť, rovnaký prístup alebo všeobecný prístup.

Môžu zahŕňať pomoc:

- ✓ *osobám, ktoré čelia osobným problémom alebo krízam (ako napríklad zadlženie, nezamestnanosť, drogová závislosť alebo rozpad rodiny);*
- ✓ *na činnosti, ktorých cieľom je zabezpečiť začlenenie osôb, ktoré majú dlhodobé zdravotné problémy alebo problémy so zdravotným postihnutím, a činnosti, ktorých cieľom je zabezpečiť, aby sa dotknuté osoby dokázali v plnom rozsahu opätovne začleniť do spoločnosti;*
- ✓ *na služby podporujúce úlohu rodín pri starostlivosti predovšetkým o najmladších a najstarších členov spoločnosti;*
- ✓ *na sociálne ubytovanie poskytované znevýhodneným osobám alebo sociálne menej zvýhodneným skupinám.*

Poverenie

Poverenie podniku na SVHZ

SVHZ sú služby, ktoré podľa verejných orgánov členských štátov na národnej, regionálnej alebo miestnej úrovni reprezentujú všeobecný záujem a ktoré preto podliehajú osobitným záväzkom služby vo verejnom záujme.

- Záväzok služby vo verejnom záujme poskytovateľovi vzniká prostredníctvom **poverenia** a na základe kritéria všeobecného záujmu, čím sa zabezpečí, aby sa služba poskytovala za podmienok, ktoré jej umožňujú plniť jej poslanie.
- Verejné orgány členských štátov majú značnú voľnosť pri vymedzení toho, čo považujú za služby všeobecného hospodárskeho záujmu. Jedinými obmedzeniami sú **obmedzenia uložené právom EÚ** a zjavne **nesprávne posúdenie**.

Podmienky POVERENIA na SVHZ:

1. **Definícia charakteru služby všeobecného hospodárskeho záujmu**
2. Obsah záväzku služby vo všeobecnom hospodárskom záujme
3. Trvanie záväzku služby vo všeobecnom hospodárskom záujme
4. Metodika - Opis mechanizmu náhrad a parametre na výpočet, kontrolu a prehodnocovanie náhrady vrátane Opatrení spojených s predchádzaním a vznikom Nadmernej náhrady a na vrátenie takejto Nadmernej náhrady